

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ЗАПОРІЗЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА СУСПІЛЬНИХ ДИСЦИПЛІН
КАФЕДРА ДИТЯЧИХ ХВОРОБ

ЗБІРНИК МАТЕРІАЛІВ

**III Всеукраїнської
науково-практичної конференції
з міжнародною участю**

**«Соціально-етичні та деонтологічні проблеми
сучасної медицини
(немедичні проблеми в медицині)»
24-25 лютого 2022 року**

м. Запоріжжя

УДК 614.253(063)

С69

Редколегія:

Боярська Л.М. – завідувач кафедри дитячих хвороб ЗДМУ, кандидат медичних наук, професор;

Утюж І.Г. – завідувач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ, доктор філософських наук, професор;

Котлова Ю.В. – кандидат медичних наук, доцент кафедри дитячих хвороб ЗДМУ;

Сепетий Д.П. – доктор філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Мегрелішвілі М.О. – кандидат філософських наук, доцент кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Касаткіна К.А. – кандидат історичних наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ;

Павленко Н.В. – кандидат філософських наук, викладач кафедри суспільних дисциплін ЗДМУ.

Збірник матеріалів III Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю «Соціально-етичні та деонтологічні проблеми сучасної медицини (немедичні проблеми в медицині)» (24-25 лютого 2022 року). – Запоріжжя: ЗДМУ, 2022. – 248 с.

Автори матеріалів несуть повну відповідальність за достовірність наданої у доповідях інформації й точність наведених цитат. Точка зору автора не завжди може співпадати з позицією редколегії.

<i>Пащенко І.В., Круть О.С., Підкова В.Я.</i> Компетентнісний підхід у викладанні педіатрії майбутнім лікарям-лаборантам	99
<i>Савельєв В.Г., Рябоконь О.В., Фурик О.О., Ялова Г.В., Рябоконь Ю.Ю.</i> Про деякі аспекти формування світогляду у студентів за умови сучасних вимог ...	101
<i>Ляшенко Л.М.</i> Англійська мова у системі освіти України в минулому і майбутньому	102
<i>Касьянова О.М., Корж Г.В.</i> Актуалізація виховного потенціалу історичної пам'яті в системі післядипломної медичної освіти як відповідь на виклики сучасності	105
<i>Корнієнко Г.В., Дмитряков В.О.</i> Шляхи покращення підготовки лікарів-інтернів дитячих хірургів під час базового циклу інтернатури	107
<i>Федько О.Ю.</i> Публічне мовлення як показник комунікативної компетентності майбутнього лікаря	110
<i>Бушман В.С.</i> Підготовка студента-лікаря у сучасному суспільстві	112
<i>Михайлюк Є.О.</i> Сучасні вимоги до підготовки фармацевтичних працівників у контексті безперервного професійного розвитку	113
<i>Мазулін О.В.</i> Підвищення ефективності навчання фармакогнозії провізорів-інтернів у програмі Microsoft Teams	114

3. РОЗУМІННЯ РОЛІ, ЗНАЧЕННЯ, РІВНЯ ВІДПОВІДАЛЬНОСТІ ТА ЦІННОСТІ ЛІКАРЯ СУЧАСНИМ СУСПІЛЬСТВОМ

<i>Боярська Л.М., Іванова К. О, Гребенюк. Л.В.</i> Імідж лікаря як показник рівня довіри пацієнта	117
<i>Марков Ю.І.</i> Етика та деонтологія в клінічній токсикології	121
<i>Ткаченко Н.О., Демченко В.О., Червоненко Н.М., Зарічна Т.П., Маганова Т.В.</i> Соціально-етичні та деонтологічні аспекти взаємовідносин у професійній парі «Лікар-фармацевт»	129
<i>Давидова А.Г., Курочкін М.Ю., Капустін С. А.</i> Проблема прийняття рішень в медицині критичних станів	131

4. ПРОБЛЕМА ПРОФЕСІЙНОГО ВИГОРАННЯ: «CONSUMOR ALIIS INSERVIENDO»

<i>Vasetska L.I.</i> The role of the head of the department of institution of higher education in the prevention and counteracting of professional burning of a teacher .	133
<i>Пацера М.В., Стець В.Р.</i> Сучасні погляди на професійне вигорання викладача закладу вищої освіти	135
<i>Artemenko Y., Rosliakova M.</i> Traditional Shinto group practices as elements of Japanese “Corporate Therapy”	137
<i>Подліанова О.І., Котлова Ю.В., Дмитрякова Г.М.</i> Професійне вигорання у лікарів-інтернів	138

to get out of the state of "burnout", you need to clearly and correctly plan and define the prospects of the team, personalize planning in all areas and, more importantly, timely correlate their employees depending on their abilities, level of professional training, professional interest and commitment. All these measures are taken to prevent discrepancies between the high expectations of individual employees and reality. The relationship between the head and the teaching staff should be adequate: the head provides support, anticipates and prevents the development of any conflict that arises in the teaching staff or in the relationship "teacher-student group". The leader creates conditions for increasing the motivation and interest of teachers in expanding their responsibilities, for showing initiative. It is the leader who provides an opportunity to improve professional skills, create comfortable and friendly relationships in the team, and influences the state of production of colleagues. Tactically and strategically correctly defined production goals enable the success of their implementation and increase the sense of self-efficacy of teachers.

Thus, the prevention of burnout at teachers of higher education institutions requires a number of preventive actions and counteractions on the part of the head of the department where the teacher works. One of the conditions for counteracting the phenomenon of "burnout" is the head's competence to organize work and rest of employees and the head of the department has the ability to mobilize the efforts of colleagues in professional activities.

СУЧАСНІ ПОГЛЯДИ НА ПРОФЕСІЙНЕ ВИГОРАННЯ ВИКЛАДАЧА ЗАКЛАДУ ВИЩОЇ ОСВІТИ

*Пацера Марина Вікторівна, к.мед.н,
доцент кафедри пропедевтики дитячих хвороб,
Запорізький державний медичний університет,
Стець Вікторія Романівна, студентка 4 курсу,
факультет соціальної педагогіки та психології,
Запорізький національний університет*

Поняття «професійне вигорання педагогів» характеризується як комплекс ознак, що виникають як результат виснаження, формування негативних установок стосовно інших, розвиток негативного ставлення до себе та своїм професійним досягненням. Дійсно, стрімке сьогодення вимагає від людини будь-якого віку і професії вміти швидко і добре адаптуватися до змін сучасного світу. Для позначення того, що відбувається зараз з людством, в кінці XX століття американські військові ввели абревіатуру VUCA, де кожна з букв охоплює цілий спектр явищ: volatility – нестабільність, uncertainty – невизначеність, complexity – складність, ambiguity – неоднозначність [2, с. 250]. Таку характеристику має сьогодення як нестійке, невизначене, складне і неоднозначне, ніж будь-коли раніше. Тому неможливо побачити та передбачити майбутнє та перспективи у професійному житті. Невизначеність розмиває можливості прийняття рішень, спричиняє затримку в проєктах та стратегічному плануванні. Сьогоднішні фахівці закладів вищої освіти (ЗВО) стикаються з багатогранними проблемами, від методології підготовки майбутніх фахівців і до складнощів вибору спеціалізації.

Поняття «професійного виснаження» наближене до «синдрому емоційного вигорання», вперше запропонував термін американський психіатр Герберт Фрейденберг у 1974 році як негативний психологічний стан, що виникає у людей професій, заснованих на взаємодії у системі «людина – людина» [3, с. 2]. За даними Всесвітньої організації охорони здоров'я (ВООЗ), вигорання характеризується «відчуттям сильної втомленості, втрати контролю й неспроможності досягти конкретних результатів на роботі». Спочатку цей термін був пов'язаним зі сферами діяльності, що надають допомогу іншим людям (соціальні працівники, медичні працівники тощо). Зараз вважається, що вигоранню підвернені всі професії, особливо ті, в яких ми працюємо в команді, несемо відповідальність за людей.

Викладачі ЗВО відносяться до групи ризику по виникненню «професійного вигорання», особливо за часів дії VUCA. Чинниками, що наближають розвиток ознак вигорання є, з одного боку, стрімкий розвиток технологічної сфери людства, діджиталізація, дистанційне навчання, а з іншого боку оновлені вимоги роботодавця до навичок і вмінь робітників. Професія викладача передбачає наявність багатьох умінь, які невинно змінюються і ускладнюються. І людині важко пристосуватися до такої швидкості, що, звичайно, відбивається на її самопочутті, ставленні до себе, перегляду своїх обов'язків, навиків у комунікації і вмінь постійного пошуку нової інформації. Така нестабільність вимагає швидкої адаптації фахівця, співпраці з колегами інформаційних технологій.

Дослідники психологи вважають, що причини «професійного вигорання» можна розділити на дві групи: організаційні (зовнішні) та особистісні (внутрішні). До зовнішніх відносять високу напругу та перенавантаження; монотонність чи постійні хаотичні зміни; завищені вимоги у виконанні обов'язків; часті переробки; конфлікти та критика з боку колег; обмежений час для реалізації поставлених завдань; незадоволеність результатами роботи; низька оплата праці; відсутність підтримки, похвали або заохочень. До особистісних причин можна віднести невиправдані очікування щодо роботи чи професії; зменшення власних заслуг, занижена самооцінка, низька стресостійкість; труднощі в інших сферах життя, «занурення у роботу як уникнення інших проблем»; завищені вимоги до себе, самокритика; «синдром відмінника» або «синдром рятувальника». Такий стан негативно впливає на результати праці, самопочуття та загальну якість життя.

Таким чином, «професійне вигорання педагогів» представляє собою комплексну проблему. На перший план виходить необхідність побачити у професіоналі звичайну людину, яка потребує активного відпочинку, оптимізації гігієнічних умов праці, корекції мотиваційних умов праці, надання спеціалізованої професійної допомоги (консультаційної, соціально-психологічної, інформаційної) [1, с. 173]. Необхідно розробити індивідуальну програму відновлення та саморозвитку фахівця для повернення інтересу до своєї роботи, подолання хронічної втоми. Забезпечити можливість якісного відпочинку, щоб уникнути психологічного виснаження; регулярно визначати професійні перспективи разом із роботодавцем; проводити тренінги та

навчання на тему професійного вигорання; мати можливість звернутися до психолога для індивідуальної консультації співробітників та членів їх родин.

Список використаних джерел

1. Богдан Н.Н., Самсонова Е.А. Эмоциональное выгорание у преподавателей вузов: способы выявления и предупреждения. *Международный научно-исследовательский журнал*. 2020. №6 (96). Ч. 2. С. 170-175.

2. Легомінова С.В. Концептуальні засади стратегічного управління конкурентними перевагами підприємств. *Економіка та управління підприємствами*. 2017. № 18. С. 250-255.

3. Мессинева Е.М., Мануйлова Н.Б., Фетисов А.Г. Проблема профессионального выгорания у преподавателей ВУЗов. *Мир науки. Педагогика и психология*. 2021 №2. 11 с.

TRADITIONAL SHINTO GROUP PRACTICES AS ELEMENTS OF JAPANESE “CORPORATE THERAPY”

Artemenko Yaroslava, PhD,

associate professor of the Philosophy and Sociology Department,

Rosliakova Marharyta, 3rd year student of the Pharmacy Faculty,

National University of Pharmacy, Kharkiv.

The problem of professional burnout is a serious challenge for society nowadays. This problem is especially acute in countries with high rates of economic development and a high level of professional competition. This problem has a number of aspects: social, psychological, economic, moral and even philosophical, since it is about a system of values, social priorities, problems of communication, meaning of life, correlation of the rational and irrational principles of the individual.

Japan is a vivid example of a world economic leader (Japanese GDP was \$42,212 per capita in 2020). At the same time, the professional burnout of Japanese workers, both psychological and physical, is the price that society pays for high economic performance. Japan is one of the few countries where there is a medical and sociological term 過労死 (karo-shi), "death from overworking", and official statistics are kept of such cases.

One of the factors explaining why in a seemingly successful Japanese society the problem of professional burnout is more acute than anywhere else is the peculiarity of the Japanese mentality. The attachment to community, respect for the hierarchy, the need for the social recognition and praise from the higher authorities are the personality traits of the Japanese been cultivated for centuries. The cultural and religious factor played an important role here, namely, Shintoism, the main principles of which are belief in the unity and orderliness of everything that exists, the spiritual connection of the individual and the social “body” (including a corporation), the primacy of the public interest over the private one, indisputable authority of tradition and pre-established rules. At the same time, where the problem is rooted, it also turns out to be a source of constructive solutions.

The Japanese corporation as a specially organized "body" takes care of its unity and the health of its individual "cells", based on economic interest and the need to